

Zmieniające się uwarunkowania procesów rozwojowych stawiają nowe wyzwania polityce regionalnej, które są szczególnie istotne z perspektywy regionów mniej rozwiniętych. Najważniejsze z tych wyzwań są związane z dążeniem do wzrostu efektywności interwencji polityki regionalnej, oraz ze zmieniającym się układem czynników rozwoju i redefinicją ich znaczenia w warunkach globalizacji kryzysu. **Głównym celem** projektu jest zbadanie znaczenia nowych wyzwań polityki regionalnej w kształtowaniu czynników rozwoju społeczno-ekonomicznego regionów mniej rozwiniętych czyli jednostek NUTS 2 o PKB per capita < 75% średniej UE. Zmieniające się uwarunkowania procesów rozwojowych stawiają nowe wyzwania polityce regionalnej. Wśród nich do najważniejszych należą dwa nurty związane z: (1) dążeniem do wzrostu efektywności interwencji polityki regionalnej, oraz (2) zmieniającym się układem czynników rozwoju i redefinicją ich znaczenia w warunkach globalizacji kryzysu. W pierwszym nurcie za najbardziej istotne uznać należy: (a) implementację na grunt polityki regionalnej założeń podejścia zorientowanego terytorialnie (place-based approach), zwracającego uwagę na konieczność uwzględniania specyfik zasobów endogenicznych kształtujących się w układach terytorialnych, oraz (b) zmianę paradygmatu polityki rozwoju wskazującą na konieczność wzmocnienia procesów rozprzestrzeniania się rozwoju z rdzeni na peryferia i odchodzenia od prostej koncentracji środków w obszarach mniej rozwiniętych. W drugim nurcie na uwagę zasługują: (a) nowe czynniki rozwoju, wśród których szczególnego znaczenia nabierają uwarunkowania instytucjonalne, oraz (b) nowa interpretacja czynników rozwoju w kontekście ich wpływu na kształtowanie odporności na kryzys gospodarczy. Główny cel naukowy konkretyzujący problem badawczy projektu obejmuje warstwę metodologiczną i poznawczą. **Celem metodologicznym** projektu jest opracowanie modelowego układu czynników rozwoju społeczno-gospodarczego regionów mniej rozwiniętych, w kontekście nowych wyzwań polityki regionalnej. **Celem poznawczym** projektu jest identyfikacja i empiryczna weryfikacja czynników rozwoju społeczno-gospodarczego regionów mniej rozwiniętych w kontekście nowych wyzwań polityki regionalnej. Realizacja celu metodologicznego i poznawczego odbywa się przy pomocy celów szczegółowych i hipotez badawczych. Zakres czasowy pracy obejmuje lata 2004-2015, a zakres przestrzenny analizy odnosi się do trzech układów przestrzennych: regionów UE, województw oraz powiatów. Osiągnięcie zakładanych celów oraz weryfikacja przyjętych hipotez odbędzie się dzięki realizacji **procedury badawczej** obejmującej siedem etapów postępowania badawczego. Etap pierwszy zakłada systematyzację stanu wiedzy na temat czynników rozwoju społeczno-gospodarczego oraz metod ich identyfikacji, prowadzącą do weryfikacji przyjętych ex-ante założeń metodologicznych. W etapie drugim identyfikuje się różnicowania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego w regionach UE w kontekście poziomu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Trzeci etap analizy dotyczy empirycznej weryfikacji modelowego układu czynników rozwoju społeczno-gospodarczego w regionach UE o różnym poziomie rozwoju. W etapie czwartym przeprowadzona zostanie pogłębiona analiza różnicowań poziomu i czynników rozwoju w układzie regionalnym i wewnątrzregionalnym Polski służąca weryfikacji modelowego układu czynników rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem specyfiki polskich regionów. Identyfikacja wpływu nowych wyzwań polityki regionalnej na kształtowanie czynników rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie mniej rozwiniętym na przykładzie Wielkopolski będzie przedmiotem piątego etapu badań. W etapie szóstym opracowana zostanie prognoza wpływu czynników rozwoju społeczno-gospodarczego na poziom rozwoju Wielkopolski w warunkach oddziaływania nowych wyzwań polityki regionalnej. W końcowym, siódmym etapie badań przedstawione zostaną rekomendacje w zakresie ukierunkowania interwencji zgodnej z optymalnym modelowym układem czynników rozwoju społeczno-gospodarczego regionu mniej rozwiniętego uwzględniającego współczesne wyzwania polityki regionalnej oraz specyfikę polskich uwarunkowań rozwojowych. W postępowaniu badawczym planowane jest wykorzystanie pierwotnych i wtórnych **materiałów** statystycznych o charakterze ilościowym i jakościowym. Pozwoli to na wykorzystanie klasycznych i współczesnych **metod** matematyczno-statystycznych w ujęciu podejścia metodologicznego *Mixed-Methods Research*. Głównym **powodem podjęcia tematyki badawczej** jest fakt, że nieustannie zmieniające się procesy społeczno-gospodarcze oraz ewolucja podejść teoretycznych rozwoju regionalnego skutkują redefinicją dotychczasowych znaczeń czynników rozwoju i kreowaniem nowych czynników. Uzasadnia to potrzebę podejmowania stałych badań, których celem jest: (1) identyfikacja aktualnie najistotniejszych czynników stymulujących regionalny rozwój społeczno-gospodarczy oraz (2) dostosowywanie podejmowanych w ramach polityki regionalnej działań interwencji rozwojowej do nowych uwarunkowań. Niniejszy projekt ściśle wpisuje się w te potrzeby. Jego wyniki dostarczą wiedzy w zakresie czynników, które obecnie w największym stopniu determinują rozwój społeczno-gospodarczy regionów mniej rozwiniętych UE. Uzyskane w przedmiotowym projekcie wyniki wskażą na kierunki, w jakich należy prowadzić interwencję w zakresie czynników rozwoju, tak aby w maksymalny sposób wykorzystać możliwości, czy też zminimalizować zagrożenia związane z nowymi wyzwaniami współczesnej polityki regionalnej w regionach mniej rozwiniętych.